

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hogeschool iPabo
College van Bestuur
t.a.v. mevrouw T. Bredée
Postbus 90506
1006 BM AMSTERDAM

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie
895769

Uw brief van
26 november 2015

Uw referentie
26112015HW

Bijlagen
1

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister/staatssecretaris van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Datum 18 februari 2016
Betreft Aanvraag macrodoelmatigheidstoets Ad-programma PEM

Geachte mevrouw Bredée,

Met uw brief van 26 november 2015, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 30 november 2015, hebt u mij het voornemen voorgelegd om het Associate-degreeprogramma Pedagogisch Educatief Medewerker als bekostigd programma (voltijd en deeltijd) binnen de aan uw instelling verbonden bachelor Opleiding tot leraar Basisonderwijs (Croho-onderdeel Onderwijs) in Amsterdam en Alkmaar te verzorgen.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brieven van 11 januari jl., kenmerk 2015/53 en 2015/54, positief geadviseerd over uw aanvraag wat betreft de deeltijdvariant in Alkmaar en Amsterdam en negatief geadviseerd over uw aanvraag wat betreft de voltijdvariant in Alkmaar en Amsterdam. Dit advies, dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 (hierna: Beleidsregel) heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om het Ad-programma Pedagogisch Educatief Medewerker als bekostigd programma in Alkmaar en in Amsterdam te verzorgen. Met toepassing van artikel 6.2, derde lid van de WHW bepaal ik dat mijn instemming alleen de deeltijdse vorm van onderhavig Ad-programma betreft. In 2018 kan het voornemen voor het verzorgen van de voltijdvariant nogmaals voorgelegd worden ter heroverweging van de toets op arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de opleiding Pedagogisch Educatief Medewerker in de voltijdse vorm.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de criteria a, b en c in artikel 6 van genoemde Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Graag breng ik u onze reactie op uw verzoek met betrekking tot de instroomeisen voor de Opleiding tot leraar Basisonderwijs in relatie tot het beoogde Ad-programma van 24 april 2015 met referentie 748852 nogmaals onder de aandacht. In deze brief is aangegeven dat zolang een Ad-programma een onderdeel is van een bachelor, wat vooralsnog het geval is, de instroom in het Ad-programma moet voldoen aan dezelfde toelatingseisen als die van de bachelor. Wanneer een Ad-programma valt onder de bachelor Opleiding tot leraar Basisonderwijs, zoals bij uw instelling het geval is aangezien u geen andere bachelors aanbiedt, moeten de studenten voor aanvang aan het Ad-programma voldoen aan de bijzondere nadere vooropleidingseisen voor de pabo. Het Ad-programma biedt hier geen ontheffing voor. Dit zou aan de orde kunnen komen bij de Toets nieuw Ad-programma

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid van de WHW vervalt dit besluit indien het Ad-programma niet binnen tien maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs (Croho). Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO over onderhavig Ad-programma een positief besluit heeft genomen in het kader van de Toets nieuw Ad-programma. In verband met het vervallen van dit besluit na tien maanden raad ik u aan zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor de Toets nieuw Ad-programma in te dienen.

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de Vereniging Hogescholen, de Inspectie van het Onderwijs en de Dienst Uitvoering Onderwijs (Groningen).

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
dr. Jet Bussemaker
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

drs. R. Minnée

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies **Geachte mevrouw Bussemaker,**

Op 30 november 2015 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van Hogeschool iPabo om de hbo Ad Pedagogisch Educatief Medewerker (PEM) als bekostigd programma te verzorgen in Alkmaar. Op 1 december 2015 heeft de commissie aanvrager verzocht om aanvullende informatie te leveren. De aanvraag was op 14 december 2015 voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

datum
11 januari 2016

onderwerp
nieuwe opleiding
Hogeschool iPabo
hbo Ad
Pedagogisch Educatief
Medewerker (PEM)
voltijd en deeltijd
Alkmaar

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van Hogeschool iPabo om de hbo Ad Pedagogisch Educatief Medewerker (PEM) als bekostigd deeltijdprogramma in Alkmaar te verzorgen.

De commissie adviseert u om negatief te besluiten op het verzoek van Hogeschool iPabo om de hbo Ad Pedagogisch Educatief Medewerker (PEM) als bekostigd voltijdprogramma in Alkmaar te verzorgen.

ons kenmerk
2015/53

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

bijlage
beoordelingskader

Omschrijving van de aanvraag

Hogeschool iPabo wil een nieuw Ad programma Pedagogisch Educatief Medewerker realiseren op de locaties in Amsterdam en Alkmaar (zie ook aanvraag 2015/54). Er wordt zowel een voltijd- als een deeltijdlicentie aangevraagd. Het programma is onderdeel van de hbo bacheloropleiding tot Leraar Basisonderwijs die in Amsterdam en Alkmaar wordt aangeboden en omvat 120 ECTS. De Ad PEM wordt ingedeeld in het Croho onderdeel Onderwijs. Het programma is inhoudelijk een combinatie van pedagogiek en didactiek en leidt op voor functies in de kinderopvang (kinderopvangorganisaties, Integrale Kindcentra, vroeg- en voorschoolse educatie). De Ad is met name gericht op studenten met een mbo-4 diploma die een hoger niveau willen bereiken, maar ook studenten met een HAVO of VWO diploma kunnen instromen. Voor de deeltijdvariant van de Ad PEM geldt de aanvullende eis dat de instromende student bij aanvang van het eerste studiejaar relevant werk verricht bij een instelling voor voor- of voegschoolse opvang met een omvang van tenminste 16 uur per week.

pagina 2 van 7 Aanvrager doet een beroep op criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie voor wat betreft de deeltijdvariant aan de criteria a, b en c in art. 6 van de Beleidsregel. De aanvraag voldoet naar mening van de commissie voor wat betreft de voltijdvariant aan criterium a, maar niet aan de criteria b en c in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium a Beleidsregel

Aanvrager geeft aan dat de Ad Pedagogisch Educatief Medewerker al bestaat. De Hogeschool Rotterdam heeft een programma met deze naam ontwikkeld en iPabo neemt dit programma inhoudelijk volledig over. Aanvrager kiest wel voor een ander Croho onderdeel dan de Hogeschool Rotterdam. De Ad PEM van de Rotterdamse hogeschool behoort bij de bacheloropleiding Pedagogiek en is derhalve ingedeeld in het Croho onderdeel Gedrag en Maatschappij. Aangezien de voorgenomen Ad PEM verbonden is aan de hbo bacheloropleiding Leraar Basisonderwijs in het Croho onderdeel Onderwijs, wordt de Ad ook in het Croho onderdeel Onderwijs geplaatst. De commissie acht deze indeling niet problematisch. Aangezien de Ad PEM al bestaat, is de noodzaak voor dit programma in de zin van de Beleidsregel aangetoond. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 6 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium b Beleidsregel

Aanvrager stelt dat de aanvraag tegemoet komt aan een maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

De maatschappelijke behoefte onderbouwt aanvrager onder verwijzing naar de brief over het Nieuwe Toezicht die de Minister van SZW in juli 2015 aan de Tweede Kamer heeft gestuurd (kenmerk 2015-0000162848). De Minister licht in deze brief zijn voornemens om o.a. de kwaliteit in de kinderopvang, zowel dagopvang als bso, te verhogen. Middelen daartoe zijn het vastleggen van de permanente educatie van medewerkers in een opleidingsplan en het inzetten van een pedagoog op minimaal hbo niveau als coach van de medewerkers op de werkvloer. Daarnaast wil de Minister dat de buitenschoolse opvang en de basisscholen intensiever samenwerken. Dit stelt extra eisen aan de medewerkers in de opvang. De voorgenomen Ad PEM is gericht op het opscholen van medewerkers in de kinderopvang en sluit daarmee aan op deze beleidsdoelstellingen van het Ministerie van SZW.

Voorts heeft aanvrager het rapport 'hbo'ers in de voorschool, een eerste verkenning' overgelegd dat onderzoeksbureau Sardes in opdracht van het Ministerie van OCW heeft opgesteld in 2012. De onderzoekers concluderen dat de inzet van hbo'ers in de kinderopvang een positief effect op de kwaliteit lijkt te hebben, maar dat de komende jaren pas duidelijk zal worden hoe hbo'ers het beste kunnen worden ingezet op de voorschool en welke opleidingstrajecten hiervoor geschikt zijn: deelkwalificaties op hbo-niveau of een volwaardige hbo-opleiding, een mbo-dienstverband met opscholing op hbo-niveau of een volledige (tweejarige of vierjarige) hbo-opleiding (p. 63). Aanvrager heeft geen beleidsreactie van het departement van OCW op dit rapport aangeleverd.

Verder verwijst aanvrager naar de Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek 2015-2025, van het departement van OCW waarin de uitrol van nieuwe Associate degreeprogramma's wordt gestimuleerd en waarin

pagina 3 van 7 wordt gesteld dat het werkveld behoefte heeft aan meer werknemers op een niveau tussen mbo 4 en hbo bachelor (p. 53).

Tenslotte stelt aanvrager dat zij het als haar maatschappelijke opdracht ziet om allochtone mbo-studenten, en met name studenten met een islamitische achtergrond, de kans te bieden om via een langere leerweg naar een loopbaan in het onderwijs te geraken. Deze Ad zou daar een bijdrage aan kunnen leveren. Aanvrager heeft echter geen beleidsstukken van de rijksoverheid aangeleverd waaruit deze behoefte blijkt. De commissie constateert dat de maatschappelijke behoefte aan de Ad PEM is aangetoond aan de hand van bovengenoemde beleidsstukken van de departementen van SZW en OCW.

De arbeidsmarktbehoefte heeft aanvrager onderbouwd met gegevens uit ROA, de arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2018, UWV rapporten en een in eigen beheer uitgevoerd arbeidsmarktonderzoek.

ROA, De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2018, geeft aan dat de uitbreidingsvraag in de pedagogische beroepen (alle niveaus samen) licht positief is, mede door de sterke vraag naar onderwijskundigen en pedagogen. Voor de laatstgenoemde beroepsgroep neemt de werkgelegenheid naar verwachting jaarlijks gemiddeld zelfs met 7,2% toe (p. 21). De vervangingsvraag bij de pedagogische beroepen is ook relatief hoog, 3,3% tegenover 2,8% gemiddeld (p. 30). Kanttekening bij deze positieve cijfers is dat ROA in dit rapport de functie 'leidster kinderopvang' niet heeft onderzocht.

De commissie heeft daarnaast het meest recente ROA rapport, De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2020, geraadpleegd. Uit dit rapport blijkt dat de arbeidsmarktperspectieven voor hbo'ers in pedagogische beroepen positief zijn, met uitzondering van sportinstructeurs, leidsters kinderopvang en onderwijsassistenten (p. 71 en 73).

Uit het UWV rapport 'Welzijn, Jeugdzorg en Kinderopvang' uit 2013 komt naar voren dat de arbeidsmarktperspectieven in de kinderopvang voor werknemers op het niveau mbo 3 zeer negatief en voor mbo 4 negatief zijn. Voor hbo'ers en wo'ers in de sector is het beeld gunstiger, maar dit wordt niet nader gekwantificeerd (p. 3). De rijksoverheid heeft via het Bureau Kwaliteit Kinderopvang 40 miljoen euro beschikbaar gesteld om de kwaliteit van de kinderopvang te verhogen. Een groot deel van dit bedrag is bedoeld om medewerkers bij te scholen van mbo 3 naar mbo 4 en van mbo 4 naar hbo niveau (p. 15). Het UWV rapport 'Regio in Beeld, Noord-Holland Noord' geeft hetzelfde beeld voor de regio Noord-Holland Noord: de arbeidsmarkt voor pedagogische beroepen is ruim en er is een overschot aan leidsters in de kinderopvang (p. 19-20).

Voorts heeft aanvrager in het najaar van 2015 een werkveld- en instroomonderzoek laten uitvoeren door het Expertisecentrum Hoger Onderwijs en Tien Organisatieadvies. De onderzoekers hebben 13 werkgevers in de regio geïnterviewd en uit deze gesprekken komt naar voren dat werkgevers in deze regio een continue vraag naar werknemers zien. De huidige vraag is vooral kwalitatief gefocust: men wil het zittende personeel hoger opleiden en men streeft naar meer functiedifferentiatie. Op termijn, over enkele jaren, verwachten de werkgevers dat ook de kwantitatieve vraag zal aantrekken, omdat er dan meer

pagina 4 van 7 ruimte op de arbeidsmarkt komt (p. 6 en 10). Uit het onderzoek blijkt dat het aantal jonge kinderen in de regio Noord-Holland, met name rond Amsterdam, de komende jaren zal stijgen. De stijging van het aantal 0-4 jarigen is te verklaren uit het aantal mensen dat naar de provincie verhuist uit het buitenland en doordat meer jonge gezinnen in de stad blijven wonen. De vraag naar kinderopvang zal daardoor de komende jaren weer toenemen (p. 18).

Op verzoek van de commissie heeft aanvrager de verwachtingen omtrent de aantrekkende arbeidsmarktbehoefte vertaald in aantallen baanopeningen. Aanvrager schat op grond van cijfers van het Arbeidsmarktplatform PO en het FCB dat er jaarlijks landelijk zo'n 2000 vacatures op mbo en hbo niveau gezamenlijk beschikbaar zullen komen voor pedagogische functies in de kinderopvang, waarvan 400 in de regio Noord-Holland Noord en Amsterdam. Aangezien veel werkgevers inzetten op verhoging van het niveau van de medewerkers zullen Ad'ers PEM hier volgens aanvrager ook voor in aanmerking komen, maar aanvrager geeft niet aan om hoeveel Ad'ers het concreet zou kunnen gaan.

Bij de beoordeling van de arbeidsmarktbehoefte is het van belang op te merken dat voor de deeltijdvariant van de Ad PEM de eis geldt dat de instromende student bij aanvang van het eerste studiejaar relevant werk verricht bij een instelling voor voor- of vroegschoolse opvang met een omvang van tenminste 16 uur per week. Aangezien de deeltijdstudenten al over een baan beschikken, zullen zij na afstuderen geen extra druk op de arbeidsmarkt genereren.

De commissie concludeert dat de maatschappelijke behoefte is aangetoond. Aanvrager heeft ook het bestaan van een kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte aan Ad'ers PEM aangetoond. Echter, er is een overschot aan medewerkers in de kinderopvang op mbo niveau en aanvrager heeft de omvang van de arbeidsmarktbehoefte aan medewerkers op hbo Ad niveau niet scherp gedefinieerd. De kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte is niet aangetoond. De commissie beschouwt deze Ad als een waardevolle vorm van opscholing van werknemers en oordeelt dan ook positief over de deeltijdvariant. De commissie oordeelt negatief over de voltijdvariant omdat de kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte niet is aangetoond. De commissie concludeert dat de aanvraag voor wat betreft de deeltijdvariant voldoet aan criterium b in art. 6 van de Beleidsregel. De aanvraag voldoet voor wat betreft de voltijdvariant niet aan criterium b.

Beoordeling criterium c Beleidsregel

Aanvrager heeft de vormgeving van het Expertisecentrum Primair Onderwijs (EXPO) als zwaartepunt in de prestatieafspraken met de Minister vastgelegd. De onderzoeksactiviteiten van EXPO zijn gericht zich op het professioneel handelen van leraren en leidinggevenden in het primair onderwijs met als focus het kunnen afstemmen op diversiteit in de ontwikkeling van kinderen. De Ad PEM sluit hier niet rechtstreeks op aan. Dit heeft als gevolg dat de aanvraag aan alle onderdelen van criterium c moet voldoen.

Vanaf 30 november 2015 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van Hogeschool iPABO om de Ad PEM in Alkmaar aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

pagina 5 van 7 Aanvrager heeft een overzicht geleverd van verwante bekostigde en onbekostigde Ad programma's. Het betreft de Ad PEM van de Hogeschool Rotterdam, de Ad Kinderopvang van de Hogeschool Utrecht en de Ad Kinderopvang van de NTI. Deze laatste wordt in de vorm van afstandsonderwijs aangeboden. Van dit onbekostigde Ad programma is de instroom niet bekend en de Ad Kinderopvang van de Hogeschool Utrecht is leeg. De instroom in Rotterdam is de afgelopen jaren fors gegroeid, van 18 eerstejaarsstudenten in 2011 tot 108 in 2014.

Aanvrager heeft een gedegen interessepeiling laten uitvoeren onder potentiële studenten. Op grond van dat onderzoek en de gegevens over de instroom in de Ad van de Hogeschool Rotterdam komt aanvrager tot een geschatte instroom van 40 voltijdstudenten per jaar. Uit de interessepeiling blijkt dat 500 medewerkers in de kinderopvang in de regio Alkmaar belangstelling hebben voor de deeltijdvariant. Aanvrager maakt op basis van die peiling geen schatting van het aantal medewerkers dat ook daadwerkelijk de Ad PEM in deeltijd zou willen volgen. De commissie acht de instroomprognose voor de voltijdvariant realistisch en acht een instroom van circa 50 studenten in de deeltijdvariant haalbaar.

Onder criterium b heeft de commissie geconstateerd dat de kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de Ad PEM niet is aangetoond. De commissie kan om die reden de instroom in de bestaande Ad PEM van de Hogeschool Rotterdam en de geschatte instroom in de voorgenomen Ad PEM van aanvrager niet relateren aan de omvang van de arbeidsmarktvrage. Aanvrager heeft dus niet aangetoond dat er ruimte bestaat op de landelijke arbeidsmarkt voor afgestudeerden PEM. Aangezien de deeltijdstudenten reeds over een baan moeten beschikken bij aanvang van de opleiding, zorgen zij niet voor extra toestroom op de arbeidsmarkt. Er is dus wel ruimte in het landelijk aanbod voor de deeltijdopleiding.

De inbedding in de kennisinfrastructuur is verzekerd doordat de Ad onderdeel uitmaakt van de bacheloropleiding tot Leraar Basisonderwijs binnen iPABO. iPABO is een monosectorale hogeschool die in zijn geheel gericht is op onderwijs en pedagogiek en is penvoerder van het Expertisecentrum Jonge Kind. De Ad wordt ook verbonden aan het kenniscentrum Speleon. In de aanvraag zijn de samenwerkingsverbanden met toeleverende ROC's en de zogeheten 'zachte overdracht' van mbo leerlingen naar het hbo goed beschreven. Vestiging in Alkmaar heeft geen negatieve gevolgen voor de landelijke spreiding.

De commissie constateert dat er ruimte in het landelijk aanbod is om de deeltijdvariant van de Ad PEM in Alkmaar te realiseren omdat de deeltijdstudenten geen extra druk op de arbeidsmarkt genereren. Er is geen ruimte in het landelijk aanbod om de voltijdvariant Ad PEM in Alkmaar te realiseren omdat de ruimte op de arbeidsmarkt niet is aangetoond. De aanvraag voldoet voor wat betreft de deeltijdvariant wel, voor wat betreft de voltijdvariant niet aan criterium c in art. 6 van de Beleidsregel.

pagina 6 van 7 Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek voor wat betreft de deeltijdvariant, en negatief te besluiten voor wat betreft de voltijdvariant.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 6 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a, b en c.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat uitbreiding van het landelijk aanbod met de nieuwe opleiding noodzakelijk is en dat de vernieuwing niet kan worden gerealiseerd binnen het landelijk bestaande opleidingsaanbod.

Volgens criterium b heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium c dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebesteding heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.